

EESTI NOORUS

NOORSOO
KULTUURI
AJAKIRI

ILMUB
ÜKS KORD
KUUS

TELLIMIS-HIND:

1 aasta peale Kr. 1.80
1/2 aasta peale " 1.00
1/4 aasta peale " 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

1 lehekülge . . . Kr. 30.00
1/2 lehekülge . . . " 15.00
1/4 lehekülge . . . " 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4

Nr. 5-6

JUULI-AUGUST

1929

Läti noorsoolased-tantsitarid ÜENÜ juubelpidustustel.

SISU: Eesti noorsele — Rolf Gardiner. ÜENÜ juubelpidustused. Need päevad ei unune ilal — V. Mustel. Pidustuste kõver peegel — Torgla. Opiringidest — ILS. Tähepanu loomakaitsel — dk. Noored ja kirik — S. Jutustusi osakondest. Noorsoo töö mailt. Juubelpidustuste spordivõistlused. Pilte noorsoo tegevusest Kuulatusi j.m.

Soojad sõnad kaugete noorte esitajalt Eesti noorsoole.

Mr. Rolf Gardineri kõne.

ÜENÜ 10. aasta juubelipidustustest võttis osa Inglise ja Walesi ülemaalse üliõpilaste ühenduse ja Inglise rahvatantsude ühingu esindajana mr. Rolf Gardiner, tuues Eesti noorsoolastele tervitusi Inglise noortelt ja esinedes Harjumäel 30. juunil s. a. pikema kõnega, mille kokkuvõtte siinkohal toome:

„Kui saabus dr. Kallaselt kutse teie pidustustest osavõtuks, oli mu lootus ja eesmärk sõita teile ühes Inglise Morris-tantsude trupiga (Oxfordi ja Cambridge'i üliõpilased ja eriteadlased) ja nii tuua teile Tallinna elava osakese Inglismaast. Tants ja muusika on kaugelt kiirem vahend inimeste lähendamiseks ja ühtlasi rahvusliku iseloomu avaldamiseks kui raamatud ja kõned.

Esitan seda osa Inglise noortest, kes usub, et peame looma uue mooduse rahvaste vastastikuseks suhtumiseks ja lähendamiseks. Nii poliitiliste kongresside kui ka lõbuotsivate turistide tehnika on täiesti viljatu. Meie peame katsuma lähenduda teine-teisele ühise tegevuse kaudu. Ainult sel teel suudame me tungida teine-teise hinge ja nii aidata ning rikastada üht-teist.

Põhja-Euroopa rahvuskunst, Põhja mere ja Balti rahvaste oma, on arenenud ühisest algallikast. Meil kõigil on üks ja seesama kuldse ea legend seljaga: nõnda oleme muistsete jumaluste ja kangelaste pojad-tütred. Kus iialgi on kokku tulnud Põhja mere ja Balti rahvad pidutsema laulu ja tantsuga, on kutsunud tagasi maa peale need muistised jumalused ja kangelased ja kuldne iga on muutunud nende südameis uueks. Nii oli see keskajal, siis renässansi ajal, nii veel kord tänapäev.

19. sajandil öeldi üldiselt: inglastel pole rahvatantse ega rahvalaule! Oldi unustatud, et Shakespeare'i päevadel inglise rahvast tuntigi kui „tantsivat inglasi“ ja et Inglise rändavad näitlejad ja muusikamehed kandsid oma muusika ja tantsu

pea igasse Põhja-Euroopa osasse. Aga kunni kakskümmend aastat tagasi veel, oli Inglismaa enda unustanud. See oli rahvusliikumise eeskuju ja inspiratsioon Skandinaaviast ja Saksamaalt, mis õhutas inglise rahvast peatama oma laulu ja tantsu rasvuspäranduse hävinemisest ja tagasi tooma neid rahvuslikule elule.

Probleemid, millega kokkupuutume Inglismaal tänapäev, on probleemid, mis põhjustatud industrialismist, linna tsivilisatsioonist ja rahvamasside kuhjumisest linnadesse, eemale loodusest ja maa hingest. Rahvastantsud ja laulmine on siin avitamise võimsad tegurid. Nad uuendavad ja loovad ümber inimesi. Tänapäev on algamas terve Inglismaa tantsimist. Tantsud on levinud põhjast

Mr. ROLF GARDINER.

lõunasse ja idast läände. Tantsivad söe-kaevurid Põhja-Inglismaal, küla elanikud üle riigi, üliõpilased ülikoolides. Londoni Hyde Parki koguneb suvel iga laupäeva õhtul umbes 700 rahvastantsijat, kes esinevad mitmekesiste rahvatantsudega suurele vaatajate kogule. Igal vana-aasta õhtul on suured rahvatantsude peod Alberti saalis, Londonis, kuhu kutsutakse ka väliskülalisi. Loodame eestlasigi lähemas tulevikus näha seal endiga.

*

Toon tervitusi Eesti noorusele ja uutele Balti rahvustele. Teil on suur kohustus ja suur võimalus — tulevik.

Mulle tõendatakse, et peate lugu Inglismaast. Ärge kopeerige moodsat tööstuslikku Inglismaad! Ärge anduge masina ja raha-tegemise vulgaarsele kummardamisele! See oleks ebatruudus oma kohustustele.

Õppige, kus soovite, vanemast Inglismaast, vanematest Inglise traditsioonidest, mida Inglise noored püüavad nüüd uuesti elustada. Õppige Shakespeare'i aegselt võimsalt Inglismaalt, mitte „poodnikkude rahvusest.“

Lõppeks on veel laiema ulatusega ülesandeid. Eestil on teatav tähtsus maailma rahvaste asendis: ta on Põhja-Euroopa vahipost Idas.

Põhja mere ja Balti rahvustel on ühine algus, ühine saatatus, ühine usk.

Oleme kiilunud masina-hullustuse, raha-jumaldava Ameerika ja väljakujunenud, kääriva Aasia vahele. See on meie asend.

Põhjamere ja Balti ümbruses peame looma mitmekesisusest üksikuse (diversity in unity): mineviku ja tuleviku sünteesi, noorte ja vanade sünteesi ühises vaimus tegutsemiseks (in a common service of the spirit).

Väljavõte Rolf Gardineri kirjast.

Minu külastuskäik Tallinna ja meeldivad matkad maal on mind toonud tõsistele mõtetele. Teil on suur ja raske ülesanne teie maal. Eesti noorpõlv on valida kangelasliku katse vahel luua uut ühiskondlikku ja majanduslikku eluvormi, vormi, mis sündinud nägemattude, tõsiste jõudude teenistuses, ja väsind, ebaterve õhtumaa tsivilisatsiooni järele-aimel vahel. Selle võimaliku valiku vea hirmus hädaoht, kiusatus teie noorele rahvale näib mulle mõõtmatu suur. Ka teie pidustusil Tallinnas olid mõned asjaolud: nagu teie ajakirjanduse suhtumine teie ettevõtteisse, filmimeeste ja reporterite jooks sensatsioonide järele, valjuhääldajad, kino jne., mis näisid mulle selle moeilmade hädaohtlikkudena sümptomidena.

Meil peab julgust jätkuma uskumatu vali olla endaga. Eesti noorpõlv võib end kaitsta valjude harjutustega uutes omapärastes eluvormides, mis vastupanematut jõudu väljakiirgavad ja ajavaimu däämone eemalhoiavad. Sest tänapäev teenib inimkond tõsist Molokit: arvude ja raha masinaid. Seda Molokit ümbritsevad tuhanded däämonid. Meil ei tarvitse nendega astuda võitlusesse. Meie võidame nad kui tõsiselt katsetame teiste eluvormide selge eeskujuga. Selle katsetusega võidame endale positiivseid jõude. Ja see on ainus mida võime: ikka ja ikka jälle positiivseid rahu, selguse, tõsiduse, sise-iste jõudude ja korra eeskujusid kesk kisavat, hõiskavat ja triumfeerivat moe ilma kaost esitada.

Veedan praegu mõned päevad siin Marienbadis saksa kultuurministri hra C. H. Beckeriga. See on väga, väga tark ja tubli mees: mees kel on raske ülesanne kaht maailma ühendada, tänast ja igatsetavat tulevast.

Ed. R.

Rolf Gardiner.

ÜENÜ JUUBELI PIDUSTUSED

28.—30. JUUNINI 1929. TALLINNAS

Möödas nad ongi need suured pidupäevad, mis töid uut vaimustust ja hoogu me noorde verre. Olid nad vaid pidustused? — Oo ei. Nad olid osa meie igapäevasest tööst ja tegevusest kaunimas rüüs, kallimas raamis. Alguse andis neile ülevaile päevile

NOORSOO TÖÖ NÄITUS

mis avati reedel 28.VI. Tütarl. Komertsg. ruumes. Näituse avas Keskj. esimees A. Meikop. Tervitustega esinesid Haridusministeeriumi nimel riigikoolivalitsuse direktor hr. G. Ollik, kes rõhutas, et Haridusministeerium ÜENÜ tööd kõrgelt hindab, Soome Satakunna Noorsoo Liidu esindaja pr. Karhula, Kunda Rahvaülikooli juhataja Ruus j. t. Näitusel viibis ka Soome saadik minister Vuorimaa abikaasaga, Inglise noorte esindaja Rolf Gardiner, rahvusriietes Rootsi noored ja paljud kodumaa haridustegelased.

Näitusel olid väljapanekud ÜENÜ keskjuhatuselt ja Tallinna, Kuusalu, Käosalu, Tartu, Kolga-Jaani, Rae, Saadjärve, Haaslava ja Tammiste osakondelt, Soome Noorsoo Liidult ja Satakunna noorsoo ühingu Liidult, Gaidide ja Skoutide malevalt, Eesti Noorte Punaselt Ristilt ja Virumaa Rahvaülikoolilt.

„Noorsoo näitus on üks kõrvalosa ÜENÜ pidustustele, see osa on aga väga huvitav“ — kirjutab „Päevaleht.“

SPORDIVÕISTLUSED STAADIONIL

avasid järgmise päeva pidustuste seeria kell 11 e. l. Rohkearvuline osavõtt ja elav noorsooline tuju ja võistlustahe tegi nad nauditavaks ka mittesportlasele. Et nende kohta ilmub eri kirjutis, siis ei peatu me nende juures pikemalt.

Pea ühel ajal spordivõistlustega arenesid pidustused ka mujal. Nii algas kell 12

KÕNED JA MUUSIKA HARJUMÄEL

Mängis Kaitseväge orkester. Kõneles rahvaülikooli juhataja pr. Löhtmann Soome noorsoolisest tegevusest, ÜENÜ Keskjuhatuses esimees A. Meikop noorte kultuuri võitlusest j. t. Samas tegid oma harjutuse

Läti meeldivalt rõivastatud kenad ja temperamentsed naisnoored, keda publik vahelduva aplausiga tervitas.

Kell 1 kogusid Soome ja Läti noored realkooli juure, kuhu toodi ka ilusad elavatest lilledest pärjad Eesti vabadussõja kangelaste kalmistule paigutamiseks. Pärjapanijaid võõraid kogunes üle 300. Pikk rong omnibuse ja autosid veeres Juhkentali poole.

KAITSEVÄE KALMISTUL

viibis juba Läti saadik Seskis, linna kommandant kol. Raudvere ja oli rivistatud aukompanii. Külaliste lähenemisel pärgadega mängis kaitseväge orkester leinamarssi. Esimesena pani pärja Läti eksk. juht Kaminski, öeldes tänusõnu kangelasile, kes ühiseks võiluseks langenud ka Läti eest. Kõlas Läti meeskoori laul. — Soome esindaja Paavolainen kõneles soojasti Eesti ja Soome poegade ühisvõistlusest, öeldes et igatsedes rahu on meie suurim saavutis vabadus, mille eest oleme kannud ohvreid. Pärja pannes kõlas Soome segakoorilt ilus laul. Lõpeks järgnesid leinaviisid kaitseväge orkestrilt.

RONGIKÄIK STAADIONILE

algas realkooli aiast kell pool 5 p. l. Kokku oli tulnud rohelis-valgete lippude alla paartuhat noort üle kogu maa, Soomest 300, vähemal arvul Rootsist ja Lätist ja Inglise noorte esitaja Rolf Gardiner. Rongikäigust kirjut. „Esmaspäev“: „... Kõik osavõtjad olid riietund rahvariietesse, mis rongikäigule andsid väga kena pildi. Eriti meeldivad olid Soome meesrahvatantsijate riided — punased kuued ning kollased püksid, kuna peas oli punane mütsikene. Tähepanu köitis ka Inglise esitaja omapärane riietus, mille küljes helisesid kuljused: Järgnes arvukas Soomlaste grupp, selle järgi Rootsi ja Läti noorsoolased — kõik imeilusates rahvariietes.“

Staadionile jõudes tervitas rongikäik Rõigivanemat, kes haridusminister Johansoniga olid võtnud aset külaliste loozis.

Sirgetes ridades astusid noored tribüüni eest mööda ja peatusid Staadioni murul.

PIDUSTUSTE AVAMINE

sünnib hra. Riigivanema poolt, kes tervitab noori vabariigi valitsuse nimel. „Nähes te lippe, ütles ta, „rõõmustan väga. Rootsi lipp on see, mis eriti palju räägib ja meile viimastel päevadel armsaks saanud. Näen lippe põhja poolt Soome lahe, ning meie naabrilt ja liitlaselt Lätilt. Samuti on mul rõõm tervitada Inglise ilmariigi noorsoo esitajat.“ Edasi mainib kõneleja, et kultuur on vägev sõjariist. Materjaalne jõud koos füüsilise jõu ja kultuuriga võib saata korda suuri tegusid. See jõud ja vaim aitab ka meid 10 a. eest. Kõvendage meie vabariigi kandvat alust, noored!

Kõnele järgnes hümn, millele järgnes eeskava. Üldkoori ettekanded hra. Kase-metsa juhatusel, mida sama andumusega kuulatigi kui ette kanti. Järgnesid üldtantsurühma ettekanded. Kirev, ilusais tantsu rütmilisel ning kooskõlalisel ette-

Juubelpidustusilt.
Tegelikke sõprussidemeid.

Juubelpidustusilt.

ÜENÜ Keskjuhatuse liikmeid Tallinna osak. kodu rõdul.

kandel suurepärase vaatepildi. Eriti leidsid tunnustamist ja vaimustust väikesed mudilased oma esinemistega.

Soome imeilusad tantsud, mis meil esmakordsed, kisuvad publiku juba täielikult kaasa ja ovatsioonid ei tahagi lõppeda. Rootsi tantsijad on meid juba külastanud mitugi korda ja nende ilmudes tervitatakse neid kui vanu sõpre. Nende tantsude ettekanne on sama ilmerikas ning meisterlik nagu ikka, mispärast tormiliste hüüete manatuna peavad andma mitugi lisapala. Esmakordselt esinesid meil ka Läti noored ja ilusad neiu oma tantsudega. Neil ei olnud kaasas oma pillimeest, seepärast mängis meie „Edu“ puhkpillide koor, kes oli jõunud omastada juba vahepeal tantsude viisid. Temperamentlik, plastikasse kalduv ettekanne leidis vaimustatud vaatajaskonna, ning ovatsioonid olid sama tormilised kui eelmistelgi.

Staadioni pidustusel lõpetab üldkoor kes meiserlikult juhitud kannab ette meeoleolurikkad tundelaulud „Emake“ ja „Õõtsuv meri“ ning noorte lauljate hümi „Kel nooruse palavusest täis on rind.“

Rohkearvuline publik lahkub elevuses ja vaimustuses, et laulupeo platsile õisele

„Sinimandria“ ettekandele jõuda õigeks ajaks.

VABAÕHU ETENDUS „SINIMANDRIA“

olikkokkutõmbanud hulgalise vaatajaskonna. Kuna etendusele pääsesid kõik tegelased tasuta, siis tõusis vaatajate arv mitme tuhande peale. Ed. Türgi hea lavastus, Turandi lihtsad, suurepärased dekoratsioonid, näitlejate hea mäng ja tugevajõuliste prožektorite valgustusefektid tegid selle etenduse vabas õhus kaugelt naudi-

maade lippudega, pidulikkult, suurt ja ülevat rahu hinge toovalt. Ja sisemine soojus kerkis esile vaatajas, nähes neid naabermaade noorte nägusid, kellede hulgast mõned jätnud seljataha pika tee, et sõpruses ulatada kätt eesti noorsoole, et tervitada teda tema tähtpäeval. See sisemine soojus tõuseb esile ka kõigis tervitajais ja keegi kuulajaist ei saa jääda külmaks.

Aktuse avab keskjuhatuse esimees A. Meikop. Hoogsate sõnadega tervitab ta kokku kogunuid ja otsekuu uut hoogu,

Rootsi rahvustantsude selts „Appel“ tantsude ettekandel.

tavamaks kui teatris. Vagusa ilma tõttu ei läinud tekstist midagi kaotsi. Isegi „jäneseid“ Lasnamäe veerul nautisid õnnestund ettekannet täiel määral.

Näitlejad Laur, Türk, pr. Türk, Nerep, Ratasepp ja teised omasid siit kindlasti jälle hulgalisi sõpre ja sooje südameid, kes hiljem kandusid laiali üle kodumaa ja meredegi taha. Soome kunstnik J. Karhula tähendas, et ta varem kunagi sarnast ilusat vaatepilti pole näinud.

AKTUS ESTONIA KONTSERTSAALIS

algas järgmisel päeval kell pool 11 hommikul. Pühapäeva hommiku vaikuses mõjus suur ruum, kaunistatud osavõtjate

uut jõudu jagavalt, eriti maanoorile kelle tegutsemise tingimused paiguti võrratult rasked.

Tervitab soojade sõnadega pidustustel viibivaid külalisi. Viimaste auks puhkevad esile tormilised kiiduavaldused.

Järgnevates tervitustes ütlevad eesti noorsoole sooje sõnu Soome, Läti, Rootsi ja Inglise noorsoo esitajad, iga keelse kõne järgi mängib orkester vastava maa hümmi. Läti meeskvartett kannab ette haruldase puhtusega rea Läti viise, mis võetakse vastu suurte kiiduavaldustega. Tervitustega esinevad veel Haridusliidu nimel E. Vender, kes mainib, et noorsoolased võivad uhkusega seda päeva pühit-

Soome noorsoolased omi rahvustantse ettekandmas.

seda, sest kõik, mis nad saavutanud, on olnud võimalik vaid suurte raskuste ja jõupingutustega. Esperanto Liidu nimel tervitas ins. V. Vaher. Kultuur ajaloo seltsi poolt andis koos tervitusega edasi nägusa aadressi hra Põrk. Samuti anti Taani Rahvaülikooli Seltsi poolt auaadress posti teel. Hulk tervitusi oli saabunud telegrammidena, nende ettelugemiseks kulub tublisti aega. Kirjalikult tervitas veel Rootsi

Esperanto Instituudi president rektor Sam Jansson ja Ameerikas viibiv nrs. pr. Mary Anderson-Riisman.

Tervitustele järgnes E. Tügi deklamatsioon, ÜENÜTO segakoori mõjuvad ettekanded A. Kasemetsa juhatusel, kuna ÜENÜ Hõimla os. sümfoonia orkester kandis ette rea eesti viise.

Lõppsõnas mainib K. Utuste ÜENÜ viljakandvat ja tagajärjekast tööd.

VABAÕHU ETTEKANDED HARJUMÄEL

algasid kohe aktuse lõppedes kl. 1/21 päeval. Harjumägi oli rahvaga tihedasti täidetud. Peale orkestri ettekanded kuulatakse huviga Inglise esindaja hra Rolf Gardineri kõnet, (mille toome eraldi) samuti huvitab ka Soome esindaja — kunstnik Karhula kõne, kes andis edasi tervitusi Soome rahvaülikoolide nimel.

Osa üldrühma eesti tantsude ettekandel.

Soome Kelkkala noorsoo ühingu segakoor pr. Olga Kilpia juhatusel kandis ette mitu väga ilusat soome viisi. Rootsi rahvustantsude rühm „Appell“ kandis ette mitu huumoriga sooritatud rahvustantsu. Laulis Läti meeskvartett, mille juhile annetatati publiku hulgast kimbuke punaseid

roose. Kõik ettekanded võeti vastu tormiliste kiiduavaldustega, nõudes lisa, millest pidi aga loobutama aja vähesuse tõttu.

Sama suure menuga esines ka ÜENÜTO segakoor, kuna orkestri helide saatel lõpetati ettekanded, et jõuda staadionile. (Järgneb)

Need päevad ei ununne kunagi.

V. Mustel.

Need kaks ilusat juunikuu lõpupäeva ei unune kunagi. Praegu veel midagi heliseb rinnus. Kõige ilusamaks kevadeks eneseks oli muutunud elu. Tundsin tervet elurõõmu ja tahte võimsat teotsemist.

Oli niipalju läbielamusi.

Mõtlesin: kas elamegi tõelikkuses, kus oleme vahest harjunud nägema elu valu-likust ja kurbe tunde.

Aga siis paistis päike nii kõrgelt, raputas kuldteri oma maa lastele. Meie — tänuks saatsime oma tulised laulud taeva poole. Ja see laulude kõla kandus kaugele maailma, pani õrnalt helisema kõikides midagi, ka nendes, kes olid jäänud eemale pidulikest päevist.

Kas ei helise need helid veel praegu Universumi laotuses? Kuulatage kõrvad veidi aegal ja pealinn ise. Meele tulevad Gustav Suitsu sõnad:

Kui veetlik see Toompealt vaade:
merd, torne, all linn, jalgel trepp.
Veel veetlikum avatleb aade:
See rahvas siin saatuse sepp!
Pikk Hermannil sini-must-valge,
Kui oodatud oleks ju märk
Kui kevade tuul puhuks palge
Kus aegade armaste järk“

Teinekordki tahan sind, Tallinn, külastada. Aga ainult tol korral, kui sa jälle enesesse mahutad niipalju helisid ja noori, kaugeitki merede tagant.

Kindlasti siis ulatame jälle üksteisele käd.

Eritledes neid ilusaid päevi, katsun meeletada paremat, mis nägin ja kuulsin.

Rongikäik staadionile. Ei oska kirjel-

dada kõike seda, aga need riigivanema A. Rei öeldud sõnad väljendavad küllalt meeoluka sisu: „Teie, noored, olete oma roheliste lippude all rahva kevad. Teie peate kandma vankumata tahet olla iseseisev. Teie organisatsioon on kultuuriline. See on tugevam kui materjalistlik jõud.“

Vaimustustorm sai osaks kõigile välismaanoorile. Rootslased, kes juba olid saanud sõpradeks, said kõige rohkema ovatsiooni osaliseks. Ei unustatud ka hõimlasi soomlasi ja liivlasigi ega naabermaalasi — temperamentlikke lätlasi.

Kes ei vaadelnud huviga seda värvikül- last inimringi staadionil — üldtantsurühma ettekandeid? Kõikide silmad tribüünil jälgisid seda.

Palju ilusat oli esimesel päeval . . .

Kustutamata mälestus jäi pühapäeva hommikusest aktusest „Estonia“ kontsertsaalis.

Keskjuhatuse esimehe A. Meikopi haa-

Ü E N Ü ≡
≡ rinnamärke

soovitab noorsoolastele odava hinnaga —

Elmar Kärf

Suur Tartu maant. Tallinnas.

Saadaval ka ÜENÜ Keskjuhatuses,
Lossi plats 4, Tallinnas.

Kirjalikud tellimised täidetakse raha ette-
saatmisel kiiresti. Hinnad à 75 ja 50 s.

rav kõne ning väliskülaliste soojad sõnad mitmes keeles — maanoor ei saa niisugust nii tihti kuulda.

Harduse manas esile juba see hetk, kui astusin saali ja nägin Tallinna osakonna laulukoori laval pidulikus pühas meeleolus. „Inglite koor“ tituleerisin endamisi. Piib-liloost tuli mingisugune inglite pilt meele.

Pühapäeva õhtupoolik. Üle maa tutta-vaid nägusid — esitava kogude koosole-kuutel tutvunenud muidugi. Oleme nagu kusagil suures maailmas, pidulikus kodus,

kus heliseb laul, kõlab vägev muusika, heljuvad kodused rahvatantsijate paarid, vaheaajal aga mahe jutusumin, sidemed kõvenevad ja jutulõngad muutuvad sooje-maks.

Üle kõige aga sinine taevast ja valguse ülendav päikeseketas.

Olge tervitatud, noorsoolased ülemaal Kindlasti loodan tulevikus jällegi kusagil, ilusas maanukas, kas minupärast jälle-gi Taaralinnas pidulikult üksteist näha!

Kahulas, 14. VII. 29.

Juubelipidustuste kõver peegel.

Torgla.

Jumal tänatud, et jälle on rahulikud päevad, juubeldused läbi ja rahulik töö ootamas. Vähehaaval saavad askeldajad-korraldajad ja pidulisedki parandada rakke ja laiastallatud konnasilme ja tuimendada väsimusvalu sääremarjades ning väljapu-hata unetuse rõhuvust.

No olid ikka askelduste päevad! Juba mitu nädalat enne sõitis või kõndis *Mei-kop* Tallinna ja Harku vahet mitu korda päevas või konutas paar tundi öösel kesk-juhatuses toolil, et jälle ja uuesti alata jumal teab mis otstarbelisi käimisi asu-tuste, härrade ja prouade vahel. Kogu aeg ikka ja jälle mõttes ja keelel noorsoo-töö näitus või väliskülaliste vastuvõtu mured. Ja kui siis saabusid suurpäevad, tõesti hale hakkas meie presidendist, ausõna: oleks pidustused kestnud veel ühe päeva, oleksime kahtlemata kuulnud, et „ÜNÜ esimees A. Meikop sai rabaduse, mis tingitud ületöötamisest ja liigväsimu-sest. Ta toimetati Punase Risti kiirabi autol haigemajja jne.“ Jumal tänatud, et pidus-tused tema suhtes lõppesid siiski õigel ajal ja tal Punase Ristiga tegemist oli vaid ühe ausõna peale saadud laenu pärast. Siis seltsis aga väsimusele kuri hamba-valu ja ma ei tea õieti, kuidas ta selle halva asja seltsis mr. Gardineriga sooritas Narva reisi. Pärast vaid kuul-dus, et oli ta inglasega seltsis teinud

paarkümmend kilomeetrit paljajalu „peš-kom“ Jõesuust Narva läbi tugeva saju, ning et Narvas neile oli pakutud hapu-piima rosinatega, s.t. prussakatega. Olnud siiski nii ebakultuurilised, et protesteerinud sellase külakosti pärast (Inglismaal kuuldavasti sarnast asja — „rosinatega“ hapupiima — ei harastatavat), kuid ega narvakad piima hinda arvestamata unus-tanud. — Sama hoolega kui Meikop välis-külalisi vastu võttis, saatis ta neid jälle-nagemise veksli vastu minema, olgu see hommiku vara, lõuna ajal või pärast süda-ööd. Ja juba ta läkski ise Lõuna-Karja-lasse, Satakunda ja pergel teab kuhu veel vastukülaskäigule, olles ette võtnud ka augustikuu palga, et hiljem juba jälle siir-duda Rootsi.

Kahtlemata pidustuste eel üks tähtsa-maid mehi oli peasekretär *Ralf* (Ingländ, või Inglise, nagu teda ristas juubelalbum). Kiitis enese ise taevani ja vabastas sellega enese põlise noorsoolase Utuste tänu-väärt kaasabiga „unterohvitseride kordus-õppusest. Teate te, et selleks vaja läks kahe ministri „bodbissi“ ja neid ei keela-nud ministrid Juhkam ja Johanson(!) Sel-les kordamisõppuste asjas tema saatuse kaaslane oli „Sinimandria“ suurvedur Vol-demar *Vent*, kes tõesti on kummaline mees sellepoolest, et tema jaoks pole ühtegi takistust, millest ta end ei vinnaks üle.

Peasekretärist tuleks veel rääkida seda, et ta hommiku kell 8 oli platsis Toompeal, klõbistas kirjutusmasinat, ragistas sulge, kirus saamatuid pidustustoimkondade mehi, neelas päevas paar suutäit „Lugavois“ ja läks õhtule sageli kell 3—4 hommikul. Pärast pidustusi näitas siis „Päevalehe“ intervjuerijale omi rakkus varbaid.

Aga minu teada kolm meest olid kes (maestro Kasemetsa abil muidugi, kes tõstab me muusika kultuuri) ilma teiste kõigita oleksid teinud samasugused pidustused, nagu nad olid, need on Meikop Vent ja Neudorf. Et Meikop niikuinii pahandab, et mis nad nüüd jälle niiviisi kirjutavad, jätame ta rahule. Sellest ma aga ei saa aru, kuidas Vold. Vent selle „Sinimandria“ nii toredalt maisele laululavale manas. Mängus igatahes oli Andreas Kuslapuu loov vaim ja peaegu igatepidi. Kui uhke „Sinimandria“ looja oma riigis lõpuks kärutab sõnnikut, siis Vold. Vent käib praegu uksest sisse teisest välja, et katta „Sinimandria“ kassade puudujääki. Aga jänni ta ei jää. Ütles enese olevat veidi löödud, kui kuulis defitsiidist, kuid paar päeva hiljem omas ülevoolavas energias vedas kihla, et nädala jooksul muretseb 25.000 ehk kui mitte seda, siis kihlveo kaotajana tosin toole keskjuhatusesse ikkagi. Te peate aga teadma, et Ed. Vilde jutu tõttu ringhäälingus, käis maamees otsimas seda, kes äratub ülesse surnud ja paneb nad vedama noorsoo kultuuri vankert. Ta otsis muidugi Vol-demar Ventil

Ja kolmas elevant, kes kandis pidustuste ajal maailma, oli ainuke mõistlik „Hõimla“ mees *Jorch Neudorf*. Aina üksi lavastas ta esimesed üleriiklised ÜE NÜ spordivõistlused, jooksis leitnante, kolonelle ja kindraleid kaudu, et saada kohtunikke, oli võistluste peasekretär, platsikorraldaja, kohtunik, saavutuste kuulutaja ja kõik. Sellal, kui teised kauplesid, kes muretseb toolid, kes hangib lipud, kes kaunistab jne. Aga ta palub tänada südamest võistluste ülemjuhti hra *Leppa*, kes täie energiaga kaasa aitas võistluste kordaminekul. Ja see kordaminek pidi tõendama ja tõendas, et ÜENÜ, kum-

maliste sporteetika õpetajate arvamiste kiuste, ei ole „valge leht“ spordi alal. Külap need „eetika“ õpetajad kuulsid meie Inglise, Muraste ja Petseri meestest. Ega nad muidu — enda eetika kohaselt — tulnud võidu piiritaha piiluvate töölissportlastega hankima ÜENÜ suursportlasi, pakkudes teab missuguseid kojamehet kohti, et „visake nurka ÜENÜ värvid, tulge meie juure, siis on lahti taeva teel“ Vahest on aga — mõnegi mehe kurbuseks — munad targemad kui kanad.

Juubelipidustuste eelpalavikku iseloomustab vist kõige paremini meie toimetajahärra kurbnaljakas lugu. Eks ole üks hiiopisõnum eel pidustusi, et trükikojad T. M. kuninga pärast, ei jõudvat valmis meie trükitoode — „E. Nooruse“, pidukava ja juubelialbumiga. Ja selle albumi nahka läksid siis suures palavikus toimetaja päevad ja ööd, jaanipühad ja kõik. Ja kuidas see mõjus, sellest jutustab ta ise. Haaranud kinni peast, jooksnud toas edasi tagasi ja kisanud appi: „Mis on Karl Ehrmanni eesnimi? Mis on Karl Ehrmanni eesnimi?!“ Armas lugeja, ei maksa naerda, see lugu on pidustuste eelse töö tõsine iseloomustus.

Võib olla on mõndagi läinud okkaliselt. Kuid selle eest sõimasime juba ette üks-teist. Kõige enam vast küll korteritoimkonda. Kuid üks viimane puhastustuli ole ees: lähem esitavakoogu koosolek. Üks kahjuavaldus veel Järve ülemaalistele neidudele, keda tartlased korterist ajasid koridori, kuni korteri toimkonna esimees kella 3 paiku öösel neile uue pesa muret-ses. Mälestusi suupäevadest jääb igasuguseid, muidugi meeldiv, kui enamus neist on head.

Veel kord tänu taevale või põrgule, rahu on jälle maa peal. Olgu puudujäägid! Keskjuhatuses on puha optimistid, eesotsas Riismaniga, ainult laekur ei tahtnud esialgu seda olla. Usume, et tunnustust leidis nimi — ÜENÜ — ja kuna hra Ollik haminist noorsootöö näituse avamisel kõneles, et ÜENÜ töö väärrib tõsist tähelepanu, siis ennustame, et teine 10 aastat kümme korda on enam väärt kui esimene. Häda mulle, kui olen halb prohvet!

Õpiringidest.

Peale enesearendamise kirjandus-, kultuur- j.t. tegevusharude leiavad noorsoolasis poolehoidu tehnilist laadi praktilised harrastused. Neid võimalusi peavad pakkuma osakonna õpiringid. Peatun raadio- ja fotingi juures.

Elame raadiosajangul. Iga noorsoolane peaks kontaktis olema ka selle ala küsimustega. On liigne puudutada siin kohal raadio suurt tähtsust, eriti veel maal, kus välisilmast elatakse eraldetult. Osakond peab siin noorsoolasele olema abiks, ja seda võib ta teha kaudu raadioringide. Usun, nende ellukutsumine pole raske. On juhatuses või liigete hulgas keegi, kes huvi tunneb raadioküsimuste vastu, kel ka praktilisi teadmisi ja kogemusi, see koondagu enda ümber kõik raadiohuvilised. Valmistada kodukord (Kubjas: Õpiringid) ja asuda raadio tehniliste küsimuste tutvunemisele ja aparatuuride valmistamisele — lihtsamalt keerulisemaile.

Puudub koha peal raadioala teadmistega noorsoolasi, siis pole ka see ületamatu raskus. Elame oma raadio-elu suurpäivil: pea valmib Lasnamäe suurstaatja, detektoriga võib Tallinnat kuulata üle kogu Eesti. Detektoraparaadi val-

mistamine on üllihntne: vaja muretseda raadiokirjandusest lihtne skeem, osta üksikosad ja oma kätetööna valmis aparaat teeb meid eetriilma vallutajaiks. Kui armas on see esimene oma aparatuuriga püütud emakeelne sõnal! Ja seda kõik — terve sisseseade! — lihtsamal juhul 10—12 krooni eest!

Kuigi mõnel osakonnal raadioaparaat, võimaldab see siiski liig harva raadiokuulamise. Õpiringi siht peaks olema aga: igale noorsoolasele vähemalt detektoraparaat — kui võimalik oma valmistatud — sisseseada!

Aga suvell! Talv ja pimedus on soodus raadiotele, suvi- ja valgus — fototele. Asutagem osakondade juure fotoõpinge, võimaldades asjast huvitatuile noorsoolasele tutvuda „silmapilgu jäädvustamisega“. Ikka leidub noorsoolasis keegi kes tunneb fotoasjandust ja kes võib arendada ühiselt teadmisi ja võimeid literatuuri kaudu. — Igal osakonnal peaks olema fotoaparaat, sest arkiiv vajab osakonna eluavaldusi ka piltides.

Lahutamata foto sõbraks saab, kes temaga tutvuneb. Töö, mängu juures ja väljasõitudel rohelistesse on Camera obscura meile alati soovitud kaaslane.

JLs

Tähelepanu loomakaitsele.

Loomakaitse liikumine on viimaseil aastail eriti saanud hoogu. Näib kasvavat rahva seas arusaamine, et siis võime kindlamalt rühkida parema tuleviku poole, kui kaob julmus ja tõuseb inimeste heasüdamlikkus üldse ja loomade suhtes eriti. Kui algame inimsoo parandamist, siis sisendame kõigepealt noorsoole inimlikke ja õrnu tundeid, et kaotada julmust ja toorust kui inimeste nii ka loomade vastu. Kui juba laps juhatakse heasüdamlikkusele ja kaastundele loomade suhtes, harjub ta heasüdamlikkusega, ja täiskasvanuna on ta inimestegi vastu lahke ja abivalmis.

Kuulus inimesuse apostel Leo Tolstoi

ütles: „Loomarõimast on vaid üks samm inimroimani“ ja sellele võiks lisada täienduse: „Loomade piinamisest ja vaevamisest on vaid üks samm inimeste piinamise ja vaevamiseni.“ Nii tähendab Eesti loomakaitse liikumise energiline juht E. Kattenberg kirjast ÜENÜ Keskuhatusele ja jätkab: „Kui noorsugu õpib kõigi, s. o. loomade ja inimeste, elu tegema paremaks, õiglasemaks ja rõõmsamaks, siis õpib ta ühes sellega kõrvaldama kõike, mis halb, kõlvatu ja ülekohtune.“

Sõja koleduste järelmõju on küllalt tugev veelgi, aga sellele peab vastu seatud saama humaansuse relvad. Loo-

makaitsele on kahtlemata suur mõju inimlikkuse arendamisel. Eriti äratades kasvavas noorsoos huvi ja armastust loomade vastu, õpime humaanseiks kultuurinimesiks. Viimasel ajal on loomakaitse idee levinenud tähelepandavalt koolinoorsoos. Rida koole, ühes õpetajatega, on astunud Tallinna loomakaitse seltsi liikmeks. Praegu on peale täiskasvanute, registreeritud tähendud seltsis üle 1500 noore loomasõbra. Osaliselt on pealegi loomakaitse ülesanne ka looduskaitses: hoida looduse rüvetamist, keelata klaasikildude, jäätiste pildumist nurmedele ja metsa jne.

1926 a. saadik on seni loodud iseisvaid loomakaitse seltsi Narva, Põltsamaa, Haapsallu, Jõhvi, Türi, Valka, Rakverre, L-Tähkverre, Pärnu ja ÜENÜ Sanna osakonna juure loomakaitse haru. Asutamisel on seltsid: Pahuveres, Sürgarveres, Põltsamaal, Tapal, Rakkes, Keht-

nas, Võrus, Kuresaares, Paides, Viljandis, S.-Jaanis, ÜENÜ Aruküla osakonnas loomakaitse haru j. m.

Kahtlemata jagab ÜENÜ noorte pere loomakaitse liidu seisukohti, et: 1) loomakaitse tegevus pole vaid piiratud ringkonna erihuvi, vaid et ta, kasvatades ühiskonnas, eriti noorsoos, kaastundmust, hoolt ja inimlikkust loomade, meist nõrgemate, vastu on vajalikuks eetiliseks eeltingimuseks kodanikkude omavahelisele humaanssele suhtumisele, heakäekäigule, tervisele ja elu pühaksipidamisele ja 2) et loomakaitse seega on tähtis ja tarviline lüli kõigi kasuliste tegevusalade ahelas.

ÜENÜ noorte energiat jätkub kahtlemata ka sellele ilusale tegevusalale. Kõiki tarvilisi juhtnööre lubab lahkelt anda Eesti Loomakaitse Liit (Tallinn, Pikk tän. 30-4).

—dk.

Igaüks omandab enesele —

ÜENÜ 10 A. JUUBELIPIDUSTUSTE ALBUMI

KÜMMET AASTAT NOORPÕLVE

1919 — 1929

S I S U :

ÜENÜ juubeliks — Juhan Jaigi luuletis. Aastakümne lävel — Karl Ehrmanni artik. Miks olla kurb? — Virve Rännangu luuletis. Minevik, tänapäev, tulevik — Juhan Jaigi artikkel.

Veab poognat elu — Adrienne Lintsi luulet. ÜENÜ 10-aastane — A. Meikopi ülevaade.

Iseseisvusaja noorpõlve kirjanduslik loomingu — Ernst Raudsepa arvustis-ülevaade.

Aatevõitlus — Marta Lepa artikkel.

Nooruki tüübist Mait Metsanurga draamas „Kindrali poeg“ — Hugo Raudsepa arv. Eesti nooremast kunstist — Hanno Kompuse arvustis-ülevaade.

80 suurt lehek. heal ülalloodud raamatu kohta kirjatab „REVALER BOTE“ nr. 163 s.a. muu seas:

„See väike album, mis kaugelt rohkem sisaldab, kui tema tagasihoidlik nägus välimus seda oletada lubab, on üllatavalt väärt igähele, eriti aga neile, kel vajadus pilku heita meile nii raskesti kättesaadavasse Eesti noorpõlve edu ja olemise valda. Juba mõne lehekülje lehitsemisel võib märgata, et meil siin — Eesti noorsoo juures — on tegemist täiesti teisiti kujundatud õhkkonnaga, teise mentali-

Noorsooliikumine ja vanad — V. Leemetsi artikkel.

Meie noored heliloojad — Mihkel Lüdigi arvustis-ülevaade.

Langenud kaasvõitlejaile — Ago Jõgeri luuletis.

Aggio Bachmann — Nigol Andreseni mälestiskirjutis.

Lahkunuile — mälestiskirjutisi ja pilte. Näiteid ja paradokse kultuurist ja avikultuurist — Kustase artikkel.

Kaleidoskoop — Eduard Riismani mälestuslisi šarše.

Pilte noorsoolast ja tegevusest. Kahevärviline kaas kujur Ferdi Sannamehelt. paberil. Hind 1 kr.

teedi ja mõtlemisviisiga, kui mujal, kus domineerib ja sõna võtab eesti vanem põlv. See pääliskaudnegi lehitsemine võib ainult hoogu anda käesolevasse raamatusse süvenemiseks . . .“

Album on saadaval kõikides paremates raamatu-kauplustes. Kes hinna rahas või postmarkides ÜENÜ Keskkujatusele saadab, sellele saadetakse raamat postikuludeta kätte.

ÜENÜ KESKKUJATUS

Noored ja kirik.

Kirikupäevadel, mis viimaste aastate kestes Eestis peetud, on eriliselt rohkesti tähelepanu pühendatud noortele. Läänud aastasel kirikupäeval moodustati isegi noorte sekretariaat ja võeti vastavad summad eelarvesse. Sellekohane töökava oli juba varem kokku seatud.

Nähtus, et kirik sirutab noorte järele käe, ei esildu mitte ükski Eestis, vaid katsed noorsugu tõmmata kiriku hõlma on saanud rahvusvaheliseks asjaks. Hiljuti peeti Inglismaal Newcastle'is maailmlikus ulatuses kirikukongressi, kus rõhutati, et kirik peab aitama kaasa rahuaate levitamiseks. Kirik pidavat algatama uue ilmavaate, mis eitab sõdasid ja see ilmavaade tuleb kanda edasi just noortesse, keda kirik oma ümber peab koondama.

Eeltoodust on selgesti näha, et kirik noorsoo liikumist viimasel ajal erilise hoollega jälgima ja hindama on hakanud. Paisatab nii, et hingekarjaste tegevuslipul vaid üks loosung: „Laske need lapsukesed aga minu juure tulla!“

Millega seletatav selline noortearmastus ja isalik hoolitsemine? Ennevanasti ju meie vaimulikud kuigi palju ei hoolinud noortest. Kui võtsid mõisniku ees mütsi maha ja suudlesid pastori kätt, siis oli asi paremas korras. Noorte koondamisest rääkida, jumal hoidku, see oli üks ränk patt kirikumeeste meelest! Nüüd aga asutatakse suuri noorsoo sekretariaate, refereeritakse, vaieldakse. Kõige selle juures aga näeme, et noored ei lähe kiriku rüppe.

Tänavu Tartus peetud kirikupäeval konstateriti kurba fakti, et kirik pole suutnud noorte organiseerimises suurt midagi ära teha. Tähendab, tuleb jääda ikkagi sõnade ja kavade juure: tegelikult pole noorte „päästmisega“ midagi peale hakata.

Milles seisab siin viga? Kui mõnele vanameelsele pastorile esitaksime sellise küsimuse, siis lööks too härra käed kumerale kõhule risti ja ütleks umbes nii: „Noorpõlv on patuga hukas. Pole aateid, usku ega armastust.“

Küsimusest aga ei saa nii kergesti üle.

Ei maksaks küll üldse kirjutada vaimulikude tuuletallamisest ühenduses noorsoo liikumisega, aga mõningaid asjuolusid tuleks ikkagi lähemalt selgitada. On üldkahju, et kirikupäevad on küsimust algatanud ja arutanud noorsoo organisatsioonide esindajate juuresolemata. Pastorid oleksid võinud ära kuulata, millistel radadel noorsooliikumine õieti areneb ja kuidas suhtuvad noored kirikule tema praeguses kujus.

Kõigepealt võiksime kriipsutada alla, et papid otsivad noortelt tuge uppi langevale kirikule. Sellega vaid seletatavad kõned ja kavatsused noorte suhtes. Noortes on elu, püsivust ja nende hinged osutuvad vastuvõtvaiks kõigele, mis kena ja kaunis. Sellest saavad papid aru. Ja nende meelest on ka Eesti kiriku elu vist niivõrd korras ja kaunis, et noorel hingel pole muud, kui tule ja pane ühiseks tööks käed külge...

Abi ja toetust on ju vaimulikele tingimata vaja. Kirikud jäävad tühjaks, kirikuameti kandjate vahekord rahvaga halveneb iga aastaga. Kui saaks noori ometi kiriku ümber tõmmata... Noorte kristlikud ringid, laulukoorid, see oleks juba midagi uut ja vanemaid ergutavat.

Nii mõtleavad pastorid, aga ise tammuvad dogmades nagu kuked takus. Noored, kes rühivad ajaga sammu pidades edasi, kes otse vihkavad paigal seismist ja kõhklemist, need noored peaksid äkki pastoreid hakkama paigalt vedama. See, kallid kodanikud, kirikukuue kandjad, on ikkagi natuke liig.

Noorte ülesandeks on selleks kaasa aidata, et elu oleks ilusam. Et väheneks vaimline pimedus ja pehmeneksid sotsiaalolud. Kui ka kirik ses sihis ligi tõmbab — olge lahked. Seda rõhutati ju ka tänavu peetud luterlaste ja kirikute maailma kongressidel, et kirik peab aitama sotsiaalviletsusi vähendada. Aga neid kongresse kirjeldades mainivad vaimulikud ise, et kirikumehed vaid teoretiseerivad. Räägivad, otsustavad, aga praktiliselt pole midagi.

Eks tule see viga ka täiel määral näh-

tavale Eesti kiriku oludes. Siin käib koguni äge võitlus konsistoriumi ja üksikute koguduste vahel. Kirikute uksi pitsseeritakse kinni, politsei kutsutakse kohale, sõnaga: kirikus, kus peab jutlustatama maailma rahust ja vennaarmastusest, valitseb lausa sõda. Ja põhjused? Üks õpetab, et Kristus on tingimata neitsist sündinud ja et surnud tõusevad viimsel päeval hauast otsekohe äraseletatud ihuga. Teised jälle eitavad selliseid ülitähtsaid probleeme ja tüli ongi lahti.

Meie oleme saavutanud riiklise iseseisvuse, rahvas on majanduslikus ja kultuurielus teine hiigla edusamme, kirik on aga jäänud sinna, kus ta oli sajandite eest.

Luterlaste kongressil Kopenhagenis seati ju loosung: „Tagasi, Lutheri väikese katekismuse juure!“ See olevat too õige ja ainuke Lutheri usu alus. Tähendab, see, mida Luther viskas 400 aastat tagasi paberile, need viis peatükki ja mõni piiblisalm, need peavad moodustama aluse kiriku elu arenemiseks. Ei midagi uut ega asjakohasemat, kogudus ole rahul ja maksa kirikumaksud, sul on Lutheri väike katekismus. . .

Kirikust pole Eestis ei noorel ega vanal ülevaid mälestusi. Juba vanal katoliku ajal oli kirik selleks asutiseks ja papp selleks asjameheks, kes aitas võõra võimu alla surutud rahvast, kelt igasugused maised hüved ja õigused hävitid, ka vaimliselt

orjastada. Kogudus pidi kuulama umbkeelse papi lobisemist. Tukkuma ei tohtinud ka kirikus jääda: vaimulik hirmutas, et vanakuri kirjutab magajate nimed verisele hobuse nahale.

Rasketel aegadel, kui vene vägivald valitsus meie rahvast rõhus, leidsid kodumaa pojad mõnikord isegi vastutulekut vene pappidelt, lutheri pastorid aga käisid lõpuni parunitega käsikäes. Kui hakatakse ilmutama 1905. a. mälestusi, siis kindlasti saame mõndagi kuulda, mis eelõeldut tõendab.

Rahvakoolis aitas papi mantli must vari lämmatada sedagi vaimuvalguse natukest, mida ärksamad õpetajad suuri vaevu katsusid kooli seinte vahele tuua.

Jah, kirikust pole meil häid mälestusi. Ja praeguses olukorras, mis rahvaste süvendaja on Eesti kirik, kui kirikus endas areneb tüli ja riid?

Noored ootavad kiriku külma seinte vahel värskemate tuulte puhumist. Laskugu vaimulikud rohkem maisesse ellu. Kirik, kool, rahvamajad, need kõik aidaku kaasa, et meie noor riik saaks üle majanduslikest raskustest ja kosuks kultuuriliselt. Ainuüksi jutluse ja jumalasõnaga siin tagajärgi ei saavutata, pealegi, kui sellistes toimingutes riputakse dogmade küljes ja pureletakse küsimuste kallal, mida meie päevil üldse ei saa tõsiselt võtta.

-s.

ÜENÜ OSAKONNAD JUTUSTAVAD

10. AASTAPÄEVA PUHUL.

Noored Kahulas.

Kevadpühil seisib Kahula algkooli välisinal värviline kuulutus: ÜENÜ Kahula osakond pühitseb oma teist aastapäeva. Mõtiskelesin: Kahe aasta eest polnud Kahulast midagi kuulda, ent kui noored oma koonduse löid, võttis elu siin kohe teise suunda. Kui palju tagajärjekast tööd kahe aasta jooksul: laulukoor, raamatukogu, tagajärjekas emadepäev, põllumajanduslikud kursused ja katsed, harjutused, võistlused jne. Alalõpmata kihab väikese

küla koolimajas jõuline vaimline elu. Siin askeldavad ühes ruumis naisnoored valgeis põlledes; kõrval kõlavad mahlakad lauluhelid energilise koorijuhhi juhatusel; samasse ruumi on raamatukapi ümber kogunud vanu ja noori päältkuulajaid, kes ootavad kirjatoimetajalt — raamatukoguhoidjalt — näitejuhilt (kõik ühes E. Karuksi isikus — milline eneseohverdus) raamatute vahetust, siis rida kursusi jne.

Ning kui palju ilusaid momente osak. elust juba nende kahe a. kestel. Nagu

õnnestunud emadepäev, mis ümbruskonna vanempõlve ja õpetajaskonna sidus noorpõlvega, õnnestunud võõruskäigu etend. Vasaverre — tuhande järve külla, õnnestunud omavahelised koosviibimised ja palju muud. Tundub sageli jõudu enam kui ülesandeid, ning sageli koiduni kestnud harjutusist hoolimata võetakse väsimata tööriistad pihku. On õige Linnankoski ütelnud: „Noorus on aeg, kus uni ei nõua oma võlga, kus söök ei huvita, kus takistused purunevad kui põlevad paelad.“

Tundsin endas esimest nooruse eneseteadlikku tuksatust, kui ulatasin lõua laua äärelle. Järgmised katsed ja pingutused olid lõua laual hoidmiseks. Kahula osakondki on saanud lõua lauani ning tahab järgneva aasta kasutada pingutusiks, et seda seal hoida.

Võlgname tänu meie kirjatöömehedele prl. E. Karuksile, kes õpitöö kõrval enne Kiltsi, nüüd Kahula osakonnas peab edukalt oma ametit; esimehele A. Orenile, kes osakonna prestiiži tuntavalt tõstnud; E. Tommanile kel koolijuhhi ülesannete kõrval on jätkanud aega muusika ja laulu juhtimiseks ning teistele juhatajatele. Oleme üksmeelses töös loonud terve ja pineva õhkkonna. Kaheaastane töö on meile annud armsaid mälestusi ja ideaale edaspidiseks tööks. Ihkame kõrgemat teavast ja sügavamat merd!

Volli Mustel.

ÜENÜ Laekannu osakonna sünd teostus ajal, mil kohalikud seltskondlikud eluavaldused olid jõudnud languse haripunktini.

Sõjaaegses keerises võõrsilt sissepresitud pahed ja väärväated olid tunginud kaugemaissegi kodumaa metsakohtadesse, püüdes lämmatada rahva omapära ja uputada alkohooli hullustusse isegi noorsoo kasvatajaid — õpetajaid. Kui veel enne ilmasõda kõlas neiski kohtades rahvalaul ja teostusid noorsoo ühised algatused, kostusid siis vaid joomarite lärm ja kakelused.

Selle langenud õhkkonnaga ei suhtunud vaid üksikud noored ning astusid võitlusse mitte rohelise ega punase, vaid sini-mustvalge lipu all, et päästa omaealisi noorigi mürgitatud voogudest ja võimaldada neile

enesearendamist meie Vaba Kodumaa elunõuete suunas.

Vana vaatevinkli jagajatega oli vastolu paratamata — võitlus mõõdapäasemata.

Vaatamata raskustele ja igasugu vastutöötamistele jõudis noorte algatus võita peagi rahva poolehoidu ja koondada osakonna ümber üle sajalise liikmeskonna.

Kogu liikmeskond püüti rakendada ühisele tööle ja selleks soetati ühisel jõul vastavad tegevusvahendid: harmoonium — laulude õppimiseks ja liikmetele harjutamiseks, raamatukogu üle 300 köite, lugemislauad — kõigi tähtsamate kodumaa ajalehtede ja ajakirjadega, puhkpillide orkester, spordiabinõud j. n. e. Osakonna tegevus arenes 8-s eri tegevusharus. Peale harilikkude korraldatud pidude (näidendite, laulude ja kontsertidega) peeti loenguid ja erikursusi kodukäsitöö, ilumaalimise, põllumajanduse, ajanduse, majapidamise ja üldhariduslike sisuga teistel aladel.

Osakonna kirjastusel on seni ilmunud kaks eriväljaannet: „Sihid ja püüded“ ja noorsoo ajakiri „Nurmetuled.“

Laekannu osakonna ideelistest algatustest ja senisest edukast tegevusest on suuna võtnud paljudki kohalikud vanemad organisatsioonid ja tema eeskujul on tekkinud mitmed ÜENÜ osakonnad ümbruskonnas.

Rae osakond asutati 12. märtsil 1927 a. Uue organisatsiooni asutamine tõi kohe endaga suure elavuse kohalikkude seltskondlikku ellu. Agaralt haarasid noored uuest ühingust kinni ja möödunud 1928 a. lõpuks ulatas osakonna liikmete arv 70 peale. Siia koondusid peaaegselt koolist lahkunud noored, kuid ei puudunud ka vanemad inimesed, nii et liikmete vanus ulatus 16—50 aastani. Ka hariduse poolest on pere kaunis mitmekesine, alates algkooli haridusest ja ulatades ülikooli vanema kursuseni.

Kuid haridusliste ja vanaduse vahede peale vaatamata on osakonnas valitsenud eeskujulikult hea vaim: kõik liikmed tunnevad endid ühise noorsoo perena ja koostöötamine on senini sündinud täiesti ühistel arusaamistel ja ilma lahkkelideta.

Ü.E.N.Ü. Rae osakonnal on praegu olemas 9 tegevat haru: põllumajandus,

omakultuuri, kirjandus, näite, laulu, muusika, spordi, karskus ja male harud. Neist on eriti aktiivselt tegutsenud põllumajandus haru, kes endale nimeks võtnud „Rae Maatulunduslik klubi“, samuti ka näite, laulu, kirjandus ja omakultuur harud.

Nii on „R. Maatul. klubi“ poolt peetud rida pikemaid ja lühemaid kursusi: 2 nädaline aiatöö, 2 nädaline naiskäsitöö, 2 nädaline keedu-, juurvilja harimise, kivilõhkumise kursused, rida avalikke vaielus- ja kõne-koosolekuid mitmesuguste põllumajandusliste küsimuste kohta. Nende kõikide vastu on ümbruses elavat huvi tuntud ja rohkesti osavõetud. 1928 a. suvel korraldas klubi ka mitmed väetis-katsed kunstväetiste mõju selgitamiseks. Nende eesmärk on olnud levitada põllumajanduslikke teadmisi. Möödunud aastal muretses klubi endale tarvitamiseks juurvilja mardikate vastuvõitlemise tolmutaja ja käesoleval aastal juurvilja külvimasina „Pl. Senioori.“ Klubil oli kavatsus korraldada ka põllumajandusline näitus, kuid ebasoodne ilmastik tõmmas sellest kriipsu läbi ja see seisab käesoleva aasta sügiste tööde nimestikus.

Agaralt on tegutsenud ka peotoimkond, korraldeti 1928 a. jooksul 6 pidu, 1 mihkliõhtu, 1 kino- ja 2 teeõhtut. Nendel esinemiseks on näitegrupp õppinud 9 näidendit ja nendega esinenud kokku 13 korda. Pidade esikavas on esinenud rohkem Eesti oma algupäraseid näidendid, ning pidudel laulnud osakonna laulukoor, mis praegu koosneb 33-st lauljast.

Silmatorkava eduga ja tööga on töötanud ka omakultuuri haru, eriti just rahvatantsude levitamise alal. Haru rahvatantsude õpetaja on ka oma ümbruses asuvate teiste ühingute juures rahvatantsu käinud õpetamas. Nii et liialduseta võib ütelda, et omakultuuri haru mõjul on terves Jüri kihelkonnas rahvatantsud saanud kaunis populaarseks.

Nimetamata ei saa ka jätta kirjandus haru, mis korraldanud mitmed kirjanduse õhtud ja kirjandusliku kohtu, mis siin ümbruses täiesti uudisena olnud.

Saadjärve osak. asutati 1. aug. 1926 aastal. Asutamise aastal oli liikmeid 58 ja julget ettevõtlikkust rohkem, kui

tegelikult jõudu ja võimalusi kohalistes, juba algusest vaenulistes oludes. Hiljem osakonna liikmete arv on olnud väiksem (1927 a. 48, 1928 a. 34 1929 a. mais 44), kuid seda valitum ja aatekindlam. On jõutud ühistundeni ja osakonna töö rajatud ajakohasele e d u v a i m u l e, vastandina ilmetule kobamisele vaenulise vanempõlve poolt. Osakond on suutnud teostada kohalisele nurgale sarnased uudised, nagu kirjanduse näitus, sportimine, matkad, huvireisid, põllumajanduslik õpitöö, eneseharimine, muinsuse uurimine, rahvatantsude elustamine ja m., ning omadel pidudel esinenud ajakohaste, uuendatud kavadega. Kuigi osakonna seisukord veel ei ole küllaldaselt stabiilne, on siiski algatatud tänuväärsete kavatsuste teostamist (spordiplats, kohal. muuseum ja m.), ning jätkub julgust lakkamatult võidelda oma olemasolu eest.

K. Feldmann.

Torma osakonna algpäevad.

See oli 1927 a. suvel kui kuulsin üht kui teist „meie metsanurga“ noort kaebamas „küll on igavad need pühapäevad.“

Seltsimajad, needpühapäevased, „noorte“ koonduspunktid, on kaugel ja teiseks suhtuvad külanoored üksteisele kaunis võõralt. Puudub see „midagi ühist“ mis seoks kõiki sõbralikult.

Kuulsin siis ka äkki esimest korda ÜENÜ-st Üks „hää inimene“ muretses mulle ÜENÜ põhikirja, mille järele avaneb tegutsemisvõimalus paljudele.

Pühapäeval 28.VIII.27 a. oli Rääbisele hr. Annuse kaupluse juurde kutse igale külanoorele ÜENÜ Torma osak. asutamise koosolekuks. Mainitud ajaks oli ilmunud noori ja ka vanu, arvult üle 30-ne.

Esimene koosolek tuli pidada lageda taeva all hr. Annuse rohuaias õhtul lambi tule valgel. Oli päris „müstiline õhtu.“

Esimene juhatus valiti järgmises koosseisus: esinaine: Mirjam Kriisa, abi: August Maido, kirjatöimetaja: Otto Raudsepp, abi: Leo Lätt, laekur: Gerhard Sällik.

Varsti jõudsid keskjuhatuselt tagasi osakonna asutamise tunnistusakt, liikme-kaardid ja aktid. Osakond võis nüüd tegevust alata.

Ja, aga mida alata . . . ilma rahata? Otsisid siis noored omad taskurahad välja ja pillasid kassasse.

Muretseti võrkpall ning õpiti näitemänge ja korraldati pidusid.

Osakonna üldsissetulek 1927 a. oli 14000 mrk. Aasta lõpul oli kassas raha 3504 mrk.

1928 a. algas ka suure jõupingutusega juhatusse jäid endised tegelased, ainult surma läbi lahkunud kirjatoimetaja asemele valiti uus (end. abi). Ikka see pahe, et kooskämimiseks puudus kindel ruum ja kokkutulek oli kauge maa tagant.

Sel aastal algas tegevust muusikaharu hr. Elmar Laasi juhatusel. Puudusid muusikariistad, sellepärast siis, kellel omal mingsugune mänguriist oli, see tarvitas sama ka ühingus. Nii tekkis 10--12 liikeline keelpillide orkester.

Kodukultuurharus korraldati terve rida E.-Rahvatantsu õpetunde Mirjam Kriisa juhatusel.

Sport jäi esialgul soiku — puudus juht ja takistasid ka väga vihmased ilmad, kus võimata oli vabas looduses harjutada.

Mängiti siiski mõnikord vabaharjutustena käsipalli ja löödi ka jalgpalli, mis nüüd ju muretsetud.

1928 a. rahaline läbikäik oli 233,54 kr. 1929 a. esimene peakoosolek peeti 13. jaanuaril, Rääbisel, Veski talus.

Juhatusse valiti; esinaine: Mirjam Kriisa, abi: Otto Valkmann, kirjatoimetaja: Leo Lätt, abi: Alice Maido, laekur: Gerhard Sällik, abi: Harald Einling.

Valiti ka spordiharule juht hr. Erich Reial, ning loodetakse käesoleval aastal ka spordi alal enam vähem edeneda.

Esimene pidu sellel aastal peeti väljaspool oma valda, Laiusel mingis koolimajas.

Suveks on kavatsusel korraldada spordi võistlusi, teha ühiseid jalutuskäike, sõita Tallinna ÜENÜ 10 a. juubeli pidustustest osavõtma jne.

Seltsis on edu märgata. Liikmed omavahel on praegu kõik häas vahekorras.

ÜENÜ Torma osk.
esinaine.

Valgjärve osakonna asutamine on seotud end. koolinoorsootegelase Kusta Hark'i isikuga. Saabudes aastate takka

jälle isatallu ja lootes kauemaks püsima jääda, tundis ta endise elu harjumusist kibedat puudust kohalise maanoorte mingsuguse tsentrumi järele. Valgjärvel olid olemas juba vanema põlve org-id, kuid noorpõlv oli unustusse, seega hädaohtu, jäetud, sest noorile ilmeandja vastava noorte org-i puudumisel satuvad noorid kergemini ja kiiremini maal valitseva joomakultuse hegemoonia alla.

Arusaadav, sellistel ilmetuil rühmitusel ei võinud olla kauakestvat püsi.

K. Hark, kes keskkoolinoorte org-ide juhatuses oli õppinud tundma neid suuri ülesandeid ja väärtusi, mida täidavad noorte org-id noorsootöös, kaalus kaua ja leidis, et maanoorile kohasemaks org-iks võiks olla ÜENÜ.

Selgitanud ÜENÜ laiu tegevusvälju ja põhimotiive teiste kohaliste aktiivsemate ja energiliste noortega, oldi valmis osakonda kutsuma ellu.

K. Hark kutsubki kokku asutamiskoosoleku 22 aprillil 1928. a. Valgjärve koolimajja, kus asutamine 26 häälega poolt jaatavalt otsustakse. Samal koosolekul valitakse ajutine juhatus, kuhu kuuluvad noored: K. Hark, J. Kitzberg, H. Aigro, A. Väljan ja J. Väljan. Siit peale algab tegevus. Kutsutakse ellu: 1) laulu- muusika-; 2) näite-, 3) kirjanduse-, 4) kehakultuuri- ja 5) maleharu. Alguses on kitsas käes majandusliselt. Sissetuleku mõttes korraldatakse 12. aug. pidu Valgjärve Põllumeeste Seltsiruumes, mis vihmade ilma tõttu vaid väikese ülejäägi annab.

Koosolekud on leidnud aset Valgjärve Põllumeeste Seltsi ruumes ja koolimajas, mille eest vastavatele isikuile siinkohal tänu avaldame, erilist tänu h-ra J. Kohkile (laulu-muusika haru juhataja), kes avapeol hulga ilusate laulega esines.

22 juulil 1928. a. peetud üldkoosolekul Valgjärve Põllumeeste Seltsi saalis valitakse tegevusaasta juhatus koosseis: Esimees: Kusta Hark, abi: Linda Laarman, sekretär: Hermine Aigro, abi: Aug. Väljak, Vold. Hirschen, hiljem Rich. Indt.

Üksikute tegevusharude juhatajaiks: Laulu- muusikaharu: J. Kohk. Kehakultuurih. F. Mörd. Näiteh. K. Hark. Kirjandush. L. Laarman. Maleharu R. Indt.

Osakonnal on kavatsus esijoones ellukutsuda puhkpille orkestrit ja on asunud vastava summa hankimisele. „Esto-Muusika“ äri on kokkulepe olemas, kust saab 14 puhkpilli 900 kr. eest aastalise

järelmaksuga. Tegutsetakse ka teisis barudes väikselt-vaikselt. Kuna igalpool tunda annab majandusline raskus, ei saa tegevus praegu hoogne olla, küll on lootust seks lähimas tulevikus.

NOORSOO TÖÖ MAILT

Tervitusi Eesti noorile Soomest tõi ÜENÜ Keskjuhatuses esimees A. Meikop, kes viibis Etela-Karjala noorsoo pidustusil Jäskis ja Satakunna noorsoo pidustusil Vammalas. Hra Meikop tõi kaasa hulga väljalõikeid Soome ajakirjandusest, millest nähtub, et isegi meie ÜENÜ pidustustil Soome lugeja palju täielikuma ülevaate saab kui meie oma Eesti lugeja Eesti lehist, rääkimata tähelepanust mis osaks saanud Soome noorsoo pidustustele. Lähemas numbris toome pikema kirjelduse Soome pidustustist, siin aga anname edasi tervitusi paljude Soome noorsoo tegelastil ja noorsoo ühinguil.

Tervitus telegramme saatsid ÜENÜ-le: Kopenhaageni rahvaulik. rahvustantsijad, Ants Lauter ja Erna Villmer, Tallinna koolivalitsuse juhataja loh Käna, Eesti Karskusliit, Noorsoo Karskusliit, Õpetajate Liit, Vene rahvusekretär Schilling, E. Laujate Liit, Üliõpilask. esimees O. Leesment ja G. Härm.

Auaadressi annetas E. Kultuurajaloo Selts. **Maksulisi pileteid** müüdi pidustuste ajal — staadionil 2 päeval kokku 1734, „Sinimandria“ vabaõhuetendusel 1519, näitusel 504, Harjumäel 985. Kokku 4742 piletit kr. 2560.25 väärt.

Oma kodu hakkab ehitama Tõnuvere-Nurmetu osakond Virumaal, Rahvamaja ehitamise eel-tööd on kohapeal käimas pikemat aega. Rahvamaja ehitamiseks loodi 4 seltsi keskkorraldus „Koondis“ milles algatus on ÜENÜ Tõnuvere-Nurmetu osakonnal, kuna teised seltsid enamuses on majanduslikud. Ehitusmaterjal on kõik juba kohalikkude elanikkude poolt toodud kokku. 23. juunil anti ehitustööd vähempakkumisel välja. Talveks tahab osakond juba asuda oma kodusse.

Tuletõrje haru algab lähemal ajal tegevust ÜENÜ Voka osakonna juures. See on esimene omasarnane praktiline haru osakondade mitmeskestiste tegevusharude seas.

Argentiina osakonna aadress on: Buenos Aires, Galle Lima 1583. Osakond korraldas 20. juulil esimese suurema peo, et ka Argentiinas kaasa elada ÜENÜ juubelpidustusi.

Rakvere osakond pühitseb 11. augustil oma 1. aastapäeva.

Väike-Maarja osakond pidas oma 1. aastapäeva 28. juulil mispuhul korraldati pidu soolo ettekannete, deklamatsioonide, pr. Lepp-Utuste kõne ja Kitzbergi draama „Tuulte pöörises“ ettekandega.

Albu-Risti osakond korraldas 16. juunil 5 klm

jalgratta sõidu võistluse, millist korraldab osakond traditsiooniliselt iga aasta. Tänavused tagajärjed: 1) Evald Nord — 9 m. 21 sek. 2) E. Kant — 9.41. 3) Al. Helm — 10 min. 4) A. Aru — 10.19 s. 5) A. Toompuu — 10.29.

Sport Valgjärvel. 14. juulil s. a. korraldas ÜENÜ Valgjärve osakond spordivõistlused Valgjärve kõrgema algkooli juures.

Võrkpallis kohtasid ÜENÜVO ja Otepää gümn. õpilasuühingu spordisektsioon. Võitis Otepää 2:1 (15:12, 12:15 ja 15:9).

Kaugushüpe: 1. Väher (Otepää) 5,08, 2. Indt (Valgj. os.) 4,77 3. Kaho (Otepää) 4,77. Kõrgushüpe: 1. Indt 1, 45, 2. Kukk (Otepää) 1,40, 3. Väher 1,35. 2000 mtr jooks: 1. Kittus (Tartu „Kalev“) 6 m. 46 s. 2. Miljan (K. L. Pilkuse komp) 7 m. 1 s. 3. Indt 7 m. 10 s. 500 mtr jooks: 1. Zastrov (Otepää) 1 m. 45 s. 2. Hausenberg (Valgj. os.) 1 m. 55 s. 3. Väher 1 m. 58. s.

Pärast spordivõistlusi korraldati pidu koolimajas, kus esines ÜENÜVO segakoor lauludega ja näitetrupp operetiga.

Uusi osakondi asutatud mai ja juuni jooksul: 149. **Sudiste**, Pärnumaal, asut. 30. IV. 29.

aadress: Karksi ag. 150. **Jõhvi**, Virumaal, asut. 7. VII. 29. aadress: Jõhvi, alevivalitsus.

151. **Järvakandi**, Harjumaal, 7. VII. 29. aadress: Järvakandi p. ag. Uuemõisa as. Põlma t.

152. **Argentiina**, Lõuna Ameerikas, aadress: Buenos Aires, Caele Lima 1583.

153. **Suislepa**, Viljandimaal, asut. 21. VII 29. Aadr. Vana Suislepa p.ag., Peetruse pstk.

ÜENÜ Virumaa keskkorraldus on Virumaa osakondade lähema tegevuskava avaldanud, milles soovitakse korraldada: 1) *kõnekuunsti kursusi*, samuti ka kõnekuunsti võistlusi, mida tuleks hinnata järgmisest seisukohasta: kõne sisuline külg, kõne ehitus, kõne stiilne külg, kõne ettekandmise viis ja kogumulje. Auhindeks soovitatatakse määrata kirjandust noorsoo tegevuse alult kui ka ilukirjanduslisi algupärandeid (lähemalt keskkorralduse ringk. nr. 5).

2) *Kirjanik Mait Metsanurga* teosteõhtu tema 50 a. sünnipäeva puhul 7. XI. Kavasse soovitatatakse võtta elu ja loomingut käsitavad ained, milleks kasutada E. Biograafilist leksikoni, M. Kampmanni kirjandusl. peajooni, H. Raudsepa kirjutist Kindrali poja tüübist (ÜENÜ 10 a. juubeli albumis), arvustus „Loomingust“, J. M. Metsanurga teoseid jne. (ringk. nr. 4.)

Keskkorraldus on oma alalisteks liigeteks koostanud kirjanikud *Jakob ja Arnold Liiva*. Keskkorralduse aadress: Rakvere, Tartu tän. 23. Esi-mehe R. Lipu kõnetunnid teisipäiviti k. 10—12 päev, *Rakvere osakonna aastapäeva* pühitseb keskkorraldus suure pidulikkusega 11. aug. s. a. mispuhuks on kutsutud Rakverre kõik Virumaa osakonnad.

ÜENÜ Keskjuhatuses esimees A. Meikop jõudis 8. augustil tagasi *Rootsist*, kus ta viibis ka Mal-mõs korraldatud XI. Põhjamaade noorsoo kongressil ja pidusfusel, samuti Stokholmis asetleidnud Põhjasade õpiringide kongressil.

Soomes viibides (enne Rootsi sõitu) on A. Meikop Soome lehtedele laialist informatsiooni annud Eesti noorsootegevuse ja Eesti olude kohta üldse. Paljud ajalehed (nii pealinnas kui provintsis) töid mitmeveeruliste intervjuude hulgas ka A. Meikopi pildi.

„**Lõpp „neegritantsudele“!**“ kirjutab keegi, nähtavasti ÜENÜ sõber, „Rahvalehes“ nr. 78, 9.VII. s. a. Ta mainib: „Tarve rütmilise liikumise, tantsu järele on inimese, eriti noore, paratamatu osa. Tantsus väljendub nooruse ülekeev energia kaunimalt ja tulusamalt kui milleski muus. . . Meie tantsimine piirdub ikkagi peamiselt „salongtantsudega“. Lõpuks on iga salongtantsu motiivid võetud mingist rahvastantsust. Tänapäeva „foxtrott“, „charleston“, „tango“ jne. on musta raassi,

peamiselt neegrite rahvastantsude motiividest kombineeritud.

Kui hakati valmistama rahvusornamendiga naha-tõid ja kindaid, oli üllatus suur, samuti minerk. Kui meie komponistid ehitasid viisid rahva muusika algetel, siis meeldisid need väga. — Miks ei peaks ka meie salongtantsud koosnema rahvastantsude motiividest! — See pole uus mõte. Eriti kerkis see päevakorrale ÜENÜ juubelpidustuste puhul. Kes jälgis seal Eesti, Soome, Rootsi, Läti, Inglise rahvastantse, pidi kindlasti veenduma, et neis avalduvad sammud, liigutused on kõigiti huvitavamad, ilusamad ja lõbustavamad kui praeguste moeatantsude omad. Eesti ja Soome tantsudest hoovab midagi kodust, võiks öelda mugavat. . . On praeguste moodsate tantsude harrastajad sageli haiglane, tülgastunud, verevaene publik. . . seotud narkoosiga, eksootikaga. . . Kuid tants on seda väärt, et teda sarnasest haiglasest miljööst välja tuua ja tõsta nende väljenduste hulka, mis kasvatavad, tervendavad. Selleks on loomulikult vaja vabaneda laenudest ja arvestada algupärasega. Meie rahvastantsud on esialgu võõrad vast sellepärast, et neid ollakse harjunud nägema rahvariietes ja algelise muusika saatel. Kuid need ei ole ju mingid paratamatused, tants jääb tantsuks igas riides ning muusikamehi peaks leiduma, kes muudaksid tantsumuusika kõigile sobivaks.

Noorsoolased, vastake!

(Soovitavad tõlked tehakse E. N. toimetuse poolt.)

KIRJAVAHETUST soovib esperanto keeles Nils R. Anderwall (õpet.) aadr.: Basterud, Råda, Sverige.

KIRJAVAHETUST soovivad eesti aafteen-dega esperantokeeles D. H. Ericson, Box 53, Kil, Sverige, ja H. Nordling Järnrögen, Kil (Sverige)

REKLAAM KUULUTUSI VAHETADA (käsitsi joonistatuid kui ka muid kunstimaitselisi) soovib Adám & Co. 1 ch o o m e, Horizumecho, Nis-

hiku, Nagoya, Jaapanis. Kirjutada esperanto keeles.

KIRJAVAHETUST soovib Hiroshi H. Yamada, UEA vicdelegito. P. o. kesto II, Akatsuka, Nagoya, Jaapan. — ainult esperanto keeles.

PRI NACIAJ KOSTUMOI deziras korspondi estona junulo esperante, france, angle, germane, svede, finne, itale au ruse. adresu al red. de „Eesti Noorus“ (Estono Junularo) Tallinn, Estonio.

ÜENÜ rekorde Eesti esivõistlusilt.

Eesti kergejõustiku esivõistlusil, millised peeti 2., 3. ja 4. aug. Tallinnas ja mis olid konkurent-silt pinevamad senistest, esitas ÜENÜ sportlas-konda Tallinna osakond. ÜENÜTO sportlaste saavutisest terve rida ületavad seniseid ÜENÜ rekorde. Kõigepealt nüüd Tallinna osak. nimel startiva Arthur Klemmeri saavutused 1500 ja 800 m. jooksudes. Konkurents oli vanade jook-sutuasade tõttu äärmiselt tugev ja kuna heina-töö Klemmerilt riisunud treeningu aja, on tema saavutised kiiduväärt: 800 m. — 2,6,6 ja 1500 m. — 4,17,8. Kõrgushüppes meestele tuli kest-va vihmaajal all teiseks ns. R. Oja, kelle taga-

järg 1,65 samuti uus ÜENÜ rekord. Alles juu belvõistlustel seatud oma rekordi parandas 400 m. jooksus prl. Jürgenson 68,0 sek. peale, tules maailmarekordi (61,8) püstitanud S. Teitelbaumi (Tall. „Kalev“) järele teiseks. Prl. R. Birk viis oma ketta rekordi edasi 26,03 meet-rini. ÜENÜTO naiskonna aeg 4×100. m. teate-jooksus 57,8 sek. on ÜENÜ rekordnormiks. Nais-konna koosseis oli: — prld. Lemberg, Ots, Holts-man, Paris.

Punktide kogusummaga jättis ÜENÜTO mõ-negi pealinna suursetsi seljataha:

JUUBELIPIDUSTUSTE SPORDIVÕISTLUSED

ÜENÜ juubelipidustuste ajal 29-30 juunil peeti ka ÜENÜ spordi kesктоimkonna korraldusel esimesi üleriiklikke ÜENÜ spordivõistlusi juubelivõistluste nime all kergejõustikus ja rattasõidus. Balli riikide parimale spordiväljale, Tallinna staadionile, oli tulnud kokku kogu maalt, ka kaugemaistki kodumaa nurkest (Petseri j. t. osak.) noorsoolasi-sportlasi üle saja. Võistlused kujunesid ÜENÜ sportliku tasapinna tähtsaks demonstratsiooniks. Kui teised sportseitsid kurdavad huvi puudust kergejõustiku vastu ja suurtelgi võistlustel harilikult 3-4 meest tulevad võistlema üksikuil aladel, lõendasid fäh. võistlused seda elavat huvi, mis valitseb ÜENÜ-s kehakultuuri arendamise alal. Pea kõigil aladel oli võistlemas 10-15 innukat noorsportlast, ja tagajärgede poolest ei jäänud maa osakondade sportlased sugugi tahaplaanile, võrreldes Tallinna ja Tartu saavutustega. Üksikud saavutused olid aga üllatuslikudki. Nii jooksis Klemmer (Inglitest) parema ajaga 3000 mtr. kui oli Eesti rekord sel ajal. Samuti on prl. Regina Birgi saavutus 5 klm. rattasõidus tuntavalt parem Eesti rekordist, kuna ta pealegi meestega koos võisteldes selja taha jäffis kõik teised peale ühe.

Võistlused lavastusid ladusalt, mis juures tänuväärt tööd tegid kohtunikudena hrad Lepp, L. Tõnson, G. Neudorf, kaitseväge kehalise kasvatususe kursuse üleajateenijad j. t. Võistlustel kerkis esikohale Tallinna osakond ja seda peasjalikult agarate naissportlaste arvel, kuna õr-nemat sugu mujalt oli võistlema tulnud vähe. Tallinna meessportlastele tugevat konkurentsi tegid aga Petseri mehed, samuti kui Hõimla. Nimetamisväärt on: Aruküla osakonna füseda-koguline kõieveo meeskond, kes ära viis auhinnana toreda karika, Muraste meeskonna jõuline kuulitõukaja, Petseri osakonna mitmekülgsed sportlased Pungas ja Kuika, ning Tallinna neiud Parts ja Birk jt.

Kokkuvõttes andsid võistlused järdmisi tagajärgi:

Naisalad:

60 mtr: 1. Parts (Tallinna) 8,8 (uus ÜENÜ rek.)
2. Lemberg (Tall.), 3. Ots (Tall.)

400 mtr.: 1. Jürgenson 70,4 (rek.), 2. Ots 74,3,
3. Kree 85 (kõik Tallinna osak.)

4 × 60 mtr. teatejooks: 1. Tallinna 35,7,
2. Aruküla 44,5.

kaugush.: 1. Parts 4,10 2. Lemberg 4,08, 3. Ots.
kuul. 1. Birk 8,88 (rek.), 2. Parts 7,38, 3. Lemberg.

ketas: 1. Birk 22,44 (rek.), Parts.

Oda: 1. Birk 25,33 (rek.), 2. Parts 24,65, 3. Ventser (Tall.)

1 klm. rattasõit: 1. Birk 1,47,2 (rek.) 2. Re-kand (Hõimla), 3. Viks (Hõimla).

5 klm. rattasõit: Birk 10,11,0 (ÜENÜ rekord;
Eesti rekord 11,15,3,

Meesalad:

100 mtr.: 1. Elberg (Tall.) 11,9; 2. Jänes (Tall.)
3. Taar (Petseri)

400 mtr.: 1. Elberg 55,0 (uus ÜENÜ rekord);
2. Hollman (Tall.) 56,3; 3. Tšistjakov (Tall.)

1500 mtr.: Klemmer (Ingliste) 4.15,2; 1. Pungas
(Petseri); 2. Hollman; 3. Veske (Tall.)

ARTUR KLEMMER,

ÜENÜ jooksutäht 800, 1500 ja 3000 m jooksudes.

3000 mtr.: Klemmer 9.17,5; 1. Pungas 9.35,5;
2. Veske 10.01,8; 3. Jalak (Tall.)

Kaugush.: 1. Kuika (Petseri) 5.89; 2. Soll (Tartu)
5,82; 3. Lepikson (Tall.) 5,80

Kõrgush.: 1. Soll 160; 2. Kuika 160; 3. Lepikson 160

Kolmik: 1. Kuika 13,18 (rek.); 2. Soll 12,10
3. Schleicher (Hõimla) 11,90

Kuul: 1. Kruusiauk (Muraste) 12,19 (rekord);
2. Tomson (Tall.) 11,02; 3. Soll 10,80

Ketas: 1. Erna (Tall.) 35,32 (rekord); 2. Schleicher 33,37, 3. Soll 31,95,
Oda: 1. Kuika 46,90 (rekord); 2. Schleicher 45,04; 3. Thoen (Tall.) 43,82.
4×100 mtr. teatejooks 1. (Tall.) 48.4 (rek.), 2. Petseri 50,3; 3. Aruküla.
Kõievedu: 1. Aruküla, 2. Tallinn, 3. Petseri.
Rattasõit, 1 klm: 1. Kangro (Tartu) 1,30,5 2. Ilnurm (Hõimla) 1,44,0; 3. Sõgel (Hõim.) 1.44,2.
 5 klm: 1. Kangro 9,15;6; 2. Ilnurm 10.18;6; 3. Sõgel.

Osakondadest tuli esikohale Tallinna 202 punktiga, 2. Petseri 56 p., 3. Hõimla 54 p.; 4. Tartu 37 p.; 5. Aruküla 21 p.; 6. Muraste 9 punktiga.

Meessportlastest osutus parimaks Kuika (Petseri) 25 pkt. 2. Soll (Tartu) 20 p.; 3. Schleicher (Hõimla) 18 p.

Naissportlastest parim Parts 32 p.; 2. R. Birk 27 p.

Auhindade jagamine sündis teise võistluspäeva õhtul „Noorseppade kodus“, kus oli korraldatud juubeli pidustuste lõppoleng. Hr. L. Tõnson soovis siitavalt edu kehakultuurilisele aren-

ET NOORED!

Ärge unustage, et oleme pannud vaid nurgakivi. „EESTI NOORUS“ ootab tuhandeid käsi, kes paneks oma kivi me ehitise müüri ja seinale. Et valmiks maja, kus sees on nii soe, kus sees on nii valge. . . „EESTI NOORUS“ ootab teie tellimisi!

gule ÜENU-s. Spordi kesktöimkonna esimees jagas üldiste kiiduavalduste saatel välja auhinna, milleid oli kahel laual suur kogu väärtuslikke hõbeasju. Eri auhinna said parim mees- ja naissportlane ning parim osakond. Viimane on rändav.

Kahtlemata lahkusid noorsoolased-sportlased õhutatuna veel parematele saavutustele püüdmiseks ning andsid võistlused hoogu kehakultuuri fõusule ÜENU-s.

KIRJAVASTUSED

L. L-man, Valgjärve, „Mõningaid mõtteid“ ilmub järgmises numbris. Lisaks senisele kirjutisele palume pikemalt selgitada Teie arvamist ja isiklikult seisukohta nimetatud pahest pääsemiseks.

R. P-dov, „Noorsugu ja rahuaade“ järgmises numbris. Artiklis olete puudutanud rohkem asja vormilist külge, edaspidi oleks aga vajaline peatuda sisu enese juures ÜENU töömaa piires.

O. N-ak, Viljandi. Ettetoodud väited ei põhjusta käte rüpes hoidmist. Kui laiaulatusline tegevus võimata, võite organiseerida ka õige kitsapiirilise ja kindlasuunalise tegevuse vaid ühel alal.

Saluste-Virveste, ÜENÜto kirjandusharu tegevus ei ole talviseks hooajaks veel täpselt kujunenud. Ollakse ametis materjalide hankimisega. Ka on valdav osa toimkonna liikmeid suvepuhkusel. Kui palju meil teada, kavatsetakse hooaeg avada septembris. Esiolles kavas lüürika, muusika ja tantsude õhtu, Knut Hamsuni teoste õhtu Estonias j.t. Soovitame astuda lähema kontakti pidamiseks kirjandusharu liikmeks.

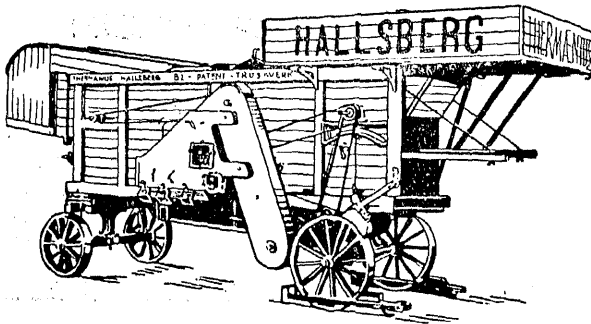
L. K-er Palmse. Oleme huvitatud, kas olete ka E. N-le mõelnud vahepeäl. Pidage meid ikka mees! —

Lõbustusmaks Harjumaal. Viimasel ÜENU Esituskogu koosolekul kurdeti esindajate poolt, et mitmed maavalitsused osakondade pidude pealt määravad sageli kõrgemat lõbustusmaksu kui teistelt kultuurorgidelt nõutakse.

Eriti Harju osakondade esitajad kaebasid seda. Keskjuhatusel palvel on Harju maavalitsus otsustanud alandada kõigi ÜENU poolt korraldatud pidude lõbustusmaksu 10% peale.

Käesolev number ilmub suve tõttu kaksiknumbrina juuli ja augusti kuude eest. Järgmised numbrid ilmuvad jälle üksiknumbreina harilikus suuruses. Kaastöö, mida näha tahetakse septembrikuu numbris, palume saata 5. sept.

Vastutav ja tegev toimetaja Ago Jõger. Väljaandja Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus. Toimetus: Eduard Riisman, August Meikop ja Eduard Triik.

Thermaenius

viljapeksumasinad on konstruksiooni poolest kõige olstarbekohasemad ja tugevamad ning näitavad amelikudel proovitöödel kõige suuremat läbipeksuvõimet ja kõige väiksemat jõukulust. Uus suurendatud peksukorv garanteerib kõige puhtama töö. Jõumasinateks soovitam

kuulsaid **Sandbäcken** naftamootoreid, mis iialgi ei tõrgu, kõige lihtsamad käsitada ja 50% ülejõudu annavad. Heina- ja viljakoristamiseks ostke ainult kõige kuulsamaid Rootsi

Herkules

heina- ja viljanilidumasinad ja looreha, siis ei juhtu Teil töös kunagi takistusi, sest Herkules masinad on kõige kergema käituga: veoülekandeks — spiraalhammasraffad, hõõrumise vähendamiseks — rull- ja kuullaagrid. Peenemad osad, mis teistel masinatel valmistatakse, on Herkules masinatel taotud terasest. Tagavara osad alati ladus. Ladudes: „Rasevsky“ adrad, vedru-, heinamaa-, tsikktsakkäkked ja kultivaatorid: „Auli“ tuulikud, „Triumph“ viljasorteerijad jne. jne.

Peaesindaja:

O.-Ü. T. WIRKHAUS & Ko. Tallinnas, Estonia puiestee nr. 19, tel. 6-22.
Tartus, Narva tänav nr. 42, telefon 1-95.

Tapa vanem rahaasutus

TAPA ÜHISPANK

Asutatud 1922 aastal.

Tapal, Esplaande nr. 12. Kõnetraat 50.

Võtab hoiusumme tähtajalisele ja jooksvale arvele ja maksab ajakohaseid hoiuprotsenta. Võtab liikmeks kõiki ühistegelisi asutisi, põllupidajaid ja teisi ning annab nendele laenusid. Korraldab riikliste laenude andmist asunikkudele. Toimetab rahasaatmist ja sissenõudmist kõikides Eesti linnades ja alevites korrespondentide-ühispankade kaudu. Tapa Ühispanga liikmeks oli 1. jaan. 1929 a. 344 liiget, nendest enamus põllupidajad.

Panga arvetesels 1. jaan. 1929 a. oli Kr. 287.664,12 ja üldlääbikäik Kr. 5.222.507,63.

JUHATUS

Noortele holukarbid saadaval rahakogumiseks.

MUUSIKALEHT

VI AASTAKÄIK

1929 a. ilmub kord kuus huvitava sisuga, hulga piltidega ja ilustustega ja värviliste kaantega.

Muusikaleht on vanem muusikaline ajakiri Eestis, sellepärast loeb teda iga muusikaharrastaja. Äärmiselt odava hinnatõttu on ta kättesaadav kõigile.

Muusikalehe kaastöolisteks on kõik eesti nimekamad muusikamehed, heliloojad ja koorijuhid.

———— **Tellimishind:** ————

1929 a. pääle L. L. liigetele ja konserv. õpil. 1 kr.
Teistele 1 „ 20 s.

———— Poole aasta pääle poole odavam. ————

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused, „Muusikalehe“ levitajad koorides, koorlühid, raamatukauplused ja ajakirja talitus: Tallinnas, Rataskaevu 22. — Saatke talitusele postmarke tellimishinna suuruses, siis saate „Muusikalehe“ aasta jooksul.

Tellige endile
esimesel võimalusel —

MUUSIKALEHT

EESTI NOORUS

AKTSIA SELTS

TRIKOO
DITSI
JA

SUKAVABRIK TALLINN

VALMISTAB KÕRGES HEADUSES:

Sukki

Sokke

Lastesukki

Trikoopesu

Pesusiidi

Siidikleidiriidet

Pesupitse

Paelu

Spordiülikondi

Saadaval üle maa!